

בית נאמן

מוצ"ש פרשת צו, י"ז באדר-ב' תשפ"ב

נושאי השיעור:

שיעורו השבועי של מרן ראש הישיבה
 רבנו מאיר מאזוז שליט"א

ניתן לשמוע
 בשידור ישיר את
 שיעורו של מרן שליט"א
 בערוץ קול ברמה.
 או ב'קול נאמן':
 079-9-367-367
 או ב'קול בית נאמן':
 079-9270505

בית הכנסת "אהבת התורה - איש מצליח"
 רחוב הרב עוזיאל 43 ב"ב.

א. ברכת האילנות. ב. מה אומרים בהכרזת ראש חודש ניסן? ג. חודש ניסן כולו שמחה. ד. קריאת קרבנות הנשיאים. ה. דין תענית בחודש ניסן.
 ו. איזה מזמורים שבתפלה לא אומרים בחודש ניסן?

זמן ברכת האילנות

בעתם ולטללי ברכה. דהיינו "גשמים בעתם" זה עד ערב פסח, ומכאן ואילך "טללי ברכה".

חודש ניסן כולו שמחה

ה. בכל חודש ניסן אין נופלים על פניהם ואין אומרים וידוי ותחנונים, מפני שכל החודש הוא ימי שמחה לישראל. ולא זו בלבד, אלא שאומות העולם תמיד מחקים אותנו, והם עשו את תחילת השנה שלהם בחודש ניסן. אלא שלכאורה הם עושים בחודש ינואר, אבל בדקנו בתשובות הרשב"ץ (ח"ג סימן קכ"א) ומתברר שהם לא היו עושים בחודש ינואר אלא היו עושים בחודש מרץ שזה מקביל לחודש ניסן פחות או יותר, ואחר כך זה השתנה. כל מה שיש להם הם עושים אותו כמו שלנו.

קריאת קרבנות הנשיאים

ו. בראש חודש ניסן קוראים פרשת נחשון בן עמינדב שהיה מלך לשבטים אבל לא היה בכור השבטים, והוא רמז לחודש ניסן שהוא מלך וראש לחודשים, אבל אינו בתחילת השנה, וכמו שהוכיח האבן עזרא (שמות י"ב א') מהפסוק "חג האסיף בצאת השנה" (שמות כ"ג, ט"ז), ומפסוק "מקץ שבע שנים במועד שנת השמיטה בחג הסוכות" (דברים ל"א, י). וכי השנה יוצאה בחודש תשרי? הרי לכאורה השנה יוצאה בחודש אדר? אלא שיש חשבון אחר לשנים. וגם בימי התנ"ך היו מונים לשנה מתשרי, וכך אמרו בגמרא ירושלמי (ריש ראש השנה): "החודש הזה לכם ראש חודשים" לכם הוא ראש, ואינו ראש לשנים. וביום ב' בניסן קוראים של שבט יששכר שהוא עמוד התורה, ובאותו יום חל חג השבועות יום מתן תורה, ובעשרה בניסן קוראים הנשיאים של שבט דן, והוא היום שחל בו ראש השנה הבא, וסימניך: "דן ידין עמו" (בראשית מ"ט ט"ז). כך אמר הגאון רבי זלמן מולנא תלמידו של הגר"א. בתוספת לפני שהיו קוראים פרשת הנשיאים היו נוהגים לקרוא חמשה פסוקים: "עזרנו בשם ה' עושה שמים וארץ" (תהלים קכ"ד, ח). "כי שם ה' אקרא הבו גודל לאלוקינו" (דברים ל"ב, ג). "תורה צוה לנו משה מורשה קהילת יעקב" (דברים ל"ג, ד). "ברוך אתה ה' למדני חוקיך" (תהלים קי"ט, י"ב). "שמע ישראל ה' אלוהינו ה' אחד" (דברים ו', ד), ביום השני הקריב נתנאל בן צוער וגו'.

צריך להתפלל כל התפלה במילואה

ז. היה רב אחד בג'רבה שאמר לי שזה לא חובה לקרוא את פרשת הנשיאים, ואפשר לוותר על זה. אמרתי לו אם כך נבטל את כל הפתיחה שלפני התפילה ופרק איזהו מקומן, ורוב פסוקי דזמרה ושירת הים, וגם את הוידוי בכל ימות השנה, כמו שרב נטרונאי גאון אמר (הובא בטור סי' קל"א) שהוידוי שאומרים אותו בכל יום הוא

א. חודש ניסן. כתוב "החודש הזה לכם ראש חודשים, ראשון הוא לכם לחדשי השנה" (שמות י"ב, ב). בראש חודש ניסן צריכים לעשות ברכת האילנות. בחוץ לארץ היו נוהגים לעשות ברכת האילנות בחול המועד פסח, ככה נהג רבי כלפון ע"ה, והיה אומר שבזה מכניסים שנה טובה ומבורכת. חודש ניסן זה הזמן שניצני האילנות פורחים - "הניצנים נראו בארץ עת הזמיר הגיע וגו', התאנה חנטה פגיה, והגפנים סמדר נתנו ריח" (שיר השירים ב', י"ב-י"ג). אצל האשכנזים כמעט ולא היו מברכים את הברכה בחודש ניסן. למה? כי היו גרים במדינות קרות, ואין להם ניצנים בזמן הזה, לכן הם היו דוחים את הברכה לזמן שיש ניצנים. אבל במדינותינו שהם מדינות חמות, הזמן הראוי זה בחודש ניסן, זה הזמן שמגיע זמרת הארץ.

כמה אילנות צריך לברכת האילנות

ב. ואין צורך שיהיו שני אילנות, יש פוסקים שסוברים שלא עושים ברכת האילנות בפחות משנים (מורה באבבס ס' קצ"ח), כי אומרים "אילנות" לשון רבים. אבל למעשה [אם לא מצא אלא אילן אחד] אין צורך, ודי שיעשו בזמנה אפילו על אחד. ומה שנאמר "אילנות" בלשון רבים, הכוונה אילנות דעלמא. פעם הרב עובדיה ע"ה אמר (חזון עובדיה פסח עמ' י"ג) שרק אם יש שני אילנות אפשר לברך, ואם יש רק אחד לא יעשו ברכת האילנות. אבל אחר כך חזר בו (בחזון עובדיה ברכות עמ' תנ"ח) ופסק שלמעשה אפשר לברך גם על אחד. אפילו שהגמרא (ברכות דף מ"ג ע"ב) אמרה "וחזי אילני דמלבלבי", וזה בלשון רבים, אבל גם אילן אחד זה בסדר, כי מה שנאמר "אילני" הכוונה אילני דעלמא כאמור. והרב למד את זה מהרב שלמה זלמן אוריבך ע"ה (עיין בה' נסי ח"ב פרק ה' בערה 12) שפעם בא לברך ואמרו לו שאין כאן שתי אילנות, אמר להם, וכי חייב שתיים?!

"להנות בהם בני אדם"

ג. הגמרא אומרת האי מאן דנפיק ביומי ניסן, וחזא אילני דמלבלבי, מברך: "שלא חיסר בעולמו כלום וברא בו אילנות טובות ובריות טובות להנות בהם בני אדם". העולם אומרים 'להנות' אבל יתכן שהנכון לומר 'להנות' בהם בני אדם - לעשות בהם הנאה לבני אדם¹. (עיין בה' נסי ח"ב חלק השו"ת סי' ב').

"ולגשמים בעתם ולטללי ברכה"

ד. השבוע הזה בשבת שלפני ראש חודש ניסן, כשיגיע החזן להכרזת ראש חודש יאמר: 'יחדשהו ה' עלינו לטובה ולברכה וכו' "ולגשמים

1. אחת הראיות שהעולם נברא בשביל האדם, שהרי אתה רואה שיש פרחים בעולם, ולכאורה מי נהנה מהפרחים? שהרי יש פרחים שיוצאים ונובלים, רק האדם נהנה לראות אותם וליהנות מיופיים, ומריחם הטוב. בעלי החיים לא מבינים כלום ולא נהנים מכך. לכן חשוב שהאדם רואה פרח ונהנה ממנו שיודה לבורא עולם.

לע"נ אבי הישיבה הר"צ רבי בנימין הכהן בן מבירכה זצ"ל.

רשות, וכן אפשר לבטל בית יעקב ושיר של יום ופטום הקטורת, שכולם אינם אלא מנהג. ועל זה המליצו "בראתי יצר הרע בראתי לו תורה תבלין" (קידושין דף ל"ע"א). שהתורה מתבלת את היצר הרע לבטל כל מנהגי ישראל מדורי דורות... **כי אם אדם רוצה לא להתפלל יכול על פי התורה כביכול, להתפלל בקיצור נמרץ, אבל זה לא נכון, כי צריך להתפלל את כל התפלה במילואה - "משובצים זהב יהיו במלואותם"** (שמות כ"ח כ'). רק שאין צורך כל כך לקרוא את התפילות שאחר כך, וכך המנהג בתנוס. [וצבור שמתעכבים מעט כדי לומר התפלות תבוא עליהם ברכה].

טורח ציבור זה רק כאשר האדם מאריך טרחא בלי אתנח

ח. לכן לא לבטל שום מנהג של חכמים, אם זה טורח ציבור, אין הכי נמי, אבל כאן זה לא טורח ציבור, **טורח ציבור זה רק כאשר האדם מאריך טרחא בלי אתנח**, אבל אם יקראו רק את ששת הפסוקים של אותו השבט לא יהיה טורח ציבור. (רק ביום הראשון קוראים הרבה פסוקים). ואחרי פרשת הנשיאים אומרים "שיר המעלות לדוד שמחתי באומרים לי בית ה' נלך"² (תהלים קכ"ב) וגו' וקדיש יהא שלמא. **יש נוהגים לקרות פסוקים אלו מתוך ספר תורה, אבל מנהגנו לקרותם מתוך החומש.**

תענית בחודש ניסן

ט. אין לגזור תענית ציבור בכל ימי חודש ניסן, על כל צרה שלא תבוא. אבל תענית יחיד מותר להתענות בחודש ניסן, חוץ מיום ראש חודש.
2. כדי שאנחנו נשמח כשאומרים את הפסוקים האלה, וזוכרים מה היו מקריבים באותם זמנים, איך כל שבט ושבט היה מקריב את קרבנותיו.

ניסן ושבעת ימי חג הפסח, וטוב להחמיר שלא להתענות גם ביום אסרו חג (שהוא למחרת הפסח). ועל פי זה פשט המנהג לספרדים להתענות בימי ניסן, תענית של יארצייט של אביו או אמו.

במה שונה השנה חודש ניסן מכל השנים?

י. יש מזמור שלא אומרים אותו בכל חודש ניסן "למנצח מזמור לדוד יענך ה' ביום צרה" (תהלים כ'), וגם לא אומרים מזמור: "תפלה לדוד הטה ה' אזנך ענני" (שם פ"ד), הואיל ונאמר בו: "ביום צרתי אקראך" (שם פסוק ז). **הבן איש חי** (ש"א פרשת כי תשא אות י"ז) כתב שהוא לא יודע טעם למה לא קוראים מזמור "תפלה לדוד" בחודש ניסן, אבל **הרב עובדיה** כתב בחזון עובדיה (עמ' ח' הערה י"ב) שזה טעם פשוט, כי כתוב במזמור הזה "ביום צרתי אקראך", וזה לא מתאים לחודש ניסן שהוא חודש של שמחה. והגר"ח ע"ה גופיה כתב טעם זה בספרו עוד יוסף חי (פרשת כי תשא אות י"ז) אבל **אם יש צרה בר מינן מיוחדת כמו היום שיש את המלחמה בין אוקראינה לרוסיה, יאמרו אותם גם בימי חודש ניסן בתפלות מיוחדות לימי הצרה.**

מי שברך אבותינו אברהם יצחק ויעקב, הוא יברך את כל היהודים באוקראינה שהמלחמה להם פנים ואחור, ואנחנו גם כן סובלים באותה צרה, ה' יתברך ברחמי ירחם עליהם, ויחוס ויחמול עליהם, ויברכם בשלום אותם ועל כל עם ישראל הגרים אתם, עושה שלום במרומיו הוא ברחמי יעשה שלום עלינו ועל כל עמו ישראל. ואמרו אמן.

דברי הרה"ג רבי אדיר כהן שליט"א

דומ"צ בבית ההוראה "משפט וצדק" שע"י ישיבת כסא רחמים

שלא יודעים את הפרטים, ונהגו להמתין עד שעת ההלוויה עצמה. אבל המנהג הפשוט אצל הספרדים שקורעים בשעת שיא תוקף השמועה, כשהאדם שומע שהאדם נפטר, אז באותו זמן יש לקרוע. לכן לפי דעת מרן ביום ששי היה צריך לקרוע. חלק אומרים שהם עם בגדי שבת. בגדי שבת יש לקרוע? יש לנו את תלמיד רש"י במחזור ויטרי (עמוד 244) שאומר על רבו רש"י שבשעה שהיה לו בגד כזה הוסיף עוד בגד לבינתיים ואת זה הוא קרע. [וע"ע בספר זוהר הרקיע סי' ט"ז]. אז אם יש בגדי שבת, מוסיפים עוד בגד שהוא לא מבגדי השבת ואותו קורעים ומורידים אותו. ואז אדם הולך לבית הכנסת בצורה יפה. כי בשבת אסור להתאבל. אבל מי שלא קרע, שיקרע בשעת חימום בשעת ההלוויה (ש"ע שם סי"ז).

בפרשת השבוע בהתחלה נאמר "**צו את אהרן**" (ויקרא ו' ב'). מה זה צו? לשון זירוז. לכאורה זה אהרן הכהן, זה לא אני... וכי את אהרן היה צריך לזרז? ובפסוק האחרון של הפרשה נאמר "ויעש אהרן ובניו את כל הדברים אשר ציוה ה' ביד משה" (שם ח' ל"ו). ואומר רש"י שלא שינה לא ימין ולא שמאל, ולכאורה לא מובן מה זה שלא שינה, אדם פשוט צריך לזרז, אבל וכי את אהרן הכהן צריך לזרז, ואם הוא לא משנה צריך לשבח אותו שלא שינה ימין ושמאל?! זה לא מובן. אלא מה הכוונה? הסבירו את זה ככה, אם יש לנו למשל את חג סוכות, כולם קונים את האתרוג הכי מהודר. (ולפעמים המצוה היא רק מדרבנן, אם יום ראשון שהוא מדאורייתא חל בשבת, ביום השני לוקחים את הלולב מדרבנן). קונים אתרוג בלי "בלעטלך" וכלי כלום בחמש מאות שקל שבע מאות שקל, מהדרים בזה. וכן חנוכה שכולה דרבנן ועיקרה דרבנן אדם קונה את החנוכה הכי יפה, ואילו במצוות דאורייתא שהאדם עושה אותם כל יום, הוא פחות מהדר. לפעמים אתה מסתכל בטלית ואתה לא

לא מן הראוי שיהיו הלילה שירים, אז מרן ראש הישיבה ביקש שלא יהיו שירים ובינתיים עד שייגיע בעוד כמה דקות לחיים טובים ולשלום, נגיד כמה דברי תורה. ביום ששי לפני כניסת שבת כפי שידוע לכולם "**שר וגדול נפל בישראל**" (ע"פ ש"ב ג', ל"ח) - **רבי חיים קנייבסקי ע"ה**. (בבת אחת תוך כמה שניות כולם ידעו לפני כניסת שבת על פטירתו של אותו גאון וצדיק. אני לא שמעתי, אבל מיד קבלתי לא פחות מעשרה טלפונים אם לקרוע ואיך לקרוע ומתי לקרוע). מי שמכיר את ההלכה יודע שיש שלחן ערוך מפורש (בסי' ש"מ סי"ז) שעל כל אדם כשר אם שמע על פטירתו לפני ההלוויה צריך לקרוע עליו. אבל לא נהגו בזה, וכמה סיבות כתבו האחרונים (שלחן גבוה יו"ד סי' ש"מ סי"ק ט"ו, יפה ללב שם סי"ג) לדבר, שאם לא נמצא "בגד ביום קרה" (משלי כ"ה, כ'), ועוד. **אבל על גדול הדור מוסכם על כולם שצריך לקרוע, וכן המנהג פשוט.**

מתי קורעים? לנו הספרדים יש מרן מפורש (בסי' של"ט סי"ג) שקורעים בשעת השמועה דהיינו בשעת הפטירה (אני יש לי חולצה בבית שכל פעם אני מוציא אותה, וקורע בה עוד סנטימטר). לא צריך כל הזמן להיות עם בגד קרוע, רק שניות אחדות. על ההורים צריך להיות כל השבעה עם בגד קרוע (ש"ע סי' ש"מ סי"ף ד'). אבל אפילו על נשיא, קורעים זהו. **והאשכנזים נוהגים לא לקרוע בשעת יציאת הנשמה, אלא נהגו לקרוע בשעה שמוציאים את הנפטר מהבית** (וגם גשר החיים פרק ד' סעיף ו' כתב שכה נהגו). וככה נהג גם הגאון המנוח רבי חיים קנייבסקי כשאשתו נפטרה (בסוכות תשע"ב, לפני עשר שנים). ככה האשכנזים נוהגים. ויש כאלה שנוהגים לקרוע בשעת ההלוויה. וכתבו (י"פ"ל שם סי"א אגשר החיים שם) שהטעם הוא כיון שלא כולם בקיאים בהלכות קריעה, איך לקרוע, מה לקרוע, מתי לקרוע. יש בזה הרבה הלכות (סימן ש"מ ביורה דעה, זה הסימן הכי ארוך בכל הלכות אבילות ביורה דעה). לכן יש כאלה

בית ההוראה כסא רחמים
 סניף ב"ר ש"ס וצדק
 מנהל אג"ת ב"ר יצחק אלבז
 02-5363-383
 www.yhr.org.il
 ממונות רבית
 24 שעות ביממה!

עושה סיום בבלי, סיום ירושלמי, סיום הזוהר. כל דבר. "לא פסיק פומיה מגירסא" (ב"מ דף פ"ו ע"א). באותו חשק, באותה התמדה, בגיל עשרים, בגיל חמישים, בגיל שבעים, בגיל תשעים, הכל אותו דבר. בלי מעצורים. לא לשם משהו, לא שנבחן על זה, הכל בשביל ידיעת התורה. לדעת. לחזור ולחזור ולחזור. דבר כזה שאדם רק חוזר וחוזר זה נתן לו את התואר "שר התורה", וזה מה שמשך את כל העולם לשחר לפתחו, "לא פסיק פומיה מגירסא".

ואף על פי כן הוא היה עם כל עם ישראל. אומרים שהוא עשה הסכם עם הדואר... הוא היה המפרנס הראשי של הדואר. כל הזמן היה עונה על מאות מכתבים בכל יום. ולא רק זה, אלא הוא גם היה מודה על האמת. אני זוכר שפעם אחת (לפני ארבע עשרה שנה) הייתה לי קושיא על הדברים שלו, יש לו ספר (הוא מאד פשוט, מאד ישר) ליישב כל "וישב ליישב" במהרש"א בשם "שוב הדעת". ופעם אחת בגיטין דף י"ז ע"ב ראייתי שמה שהוא מתרץ לא עונה. שלחתי לו את זה, והוא כתב לי כמה מלים: "יפה העיר, וישר כח". ככה בלי להתחמק ובלי כלום. חזקה עליו שאם היה רוצה לתרץ משהו, היה יכול ככה איכשהו, אבל הוא היה מאד ישר ופשוט. אמנם הוא היה ליטאי ואנחנו לא הולכים על פי הפסקים שלו בהכרח. אבל בכל זאת, אם יש אדם גדול בישראל, אין לתורה מעצורים, לא אשכנזי ולא ספרדי. אמנם כל אחד הולך לפי דעת רבותיו, יש מרן ויש הרמ"א, אבל ודאי כשאדם גדול נפטר כולם בצער. אז לא מן הראוי שיהיו שירים עד שמורנו הרב יגיע. זה היה רק הקדמה לכבוד הגאון המנוח שמחר לחיים טובים וכולם יהיו בריאים ושלמים תהיה ההלוויה שלו, ונזכה בקרוב ממש לראות אותו בתחיית המתים. אמן.

יודע איך אפשר לברך עליה... לפעמים זה נקרה וכיוצא, ובכל זאת האדם מברך. מה ההבדל? הרי זה דאורייתא, ובדרבנן אתה כל כך מחמיר?! אלא מצוה שהיא יום יומית האדם נשחק - לפעמים הוא לא שם לב, עוד יום ועוד יום. אבל להיות כל יום כמו היום הראשון זה לא פשוט. ואהרן הכהן הוא לא שינה. כל יום היה בעיניו כחדשים. זה לא פשוט להיות כהן גדול. לכאורה זה התפקיד הכי מכובד בישראל, אבל זה להיות כל יום בבית המקדש, יש לו משפחה, יש לו חברים, יש לו אירועים, שום דבר. כל יום מהבוקר עד הערב הוא צריך להיות בבית המקדש. הוא לא יכול לזוז משם כמעט. ובכל זאת אהרן בכל יום לא שינה. כל יום באותו חשק ובאותה התמדה. זה החידוש שאהרן הכהן לא שינה, כל הזמן וכל יום מחדש. הגאון המנוח לא היה לו שום תפקיד ציבורי, לא ראש ישיבה, לא רב עיר, ולא רב קהילה ולא שום דבר, ובכל זאת כל העולם שיחר למוצא פיו. מה הכח שלו היה? שהוא היה שקוע בתורה כל הזמן. חוזר וחוזר וחוזר, כל שנה מחדש היה

1. מסופר על הגאון רבי משה פיינשטיין ששאלו אותו איך הגעת למצב כזה שאתה יודע את כל התורה בעל פה? והוא אמר להם שכל דבר אצלו היה בבחינת "יהיו בעיניך כחדשים" (פס"ז ואתחנן ו' ו'). אם אדם רואה למשל פיל עף עם כנפיים (אומרים שהפיל אפילו לקפוץ הוא לא יכול), גם אחרי עשרים שנה היינו זוכרים את זה. למה? כי זה דבר משונה, דבר שחביב לי. איהו יופי, ודאי שלא נשכח אותו. ככה זה בפעם הראשונה שאדם רואה את השינוי. לכן לפי דעת מרן (ע"י סי' רכ"ה סי"ח וס"ט. וע"י ברכ"ה ח"ד ע"מ רמ"ט) מברכים על הפיל והקוף "ברוך משנה הבריות" רק בפעם ראשונה בחיים. לכן צריך לשים לב שאם יש ילדים קטנים שלוקחים אותם לגן חיות שיברכו. צריך לשים לב לזה, כי אחר כך אם האדם ראה בגיל שבע ולא בייך, אחר כך שילך בגיל ארבע עשרה לפי דעת מרן הוא לא יכול לברך. צריך לברך רק בפעם הראשונה "ברוך משנה הבריות". חלק מהאשכנזים אומרים שמברכים כל שלוש יום (הגהת הרמ"א שם), יש כמה דעות בדבר הזה (עיי' פסקי תשובות שם אות כ"ג). אבל דבר שהוא משונה אדם מתפעל ממנו פעם אחת, ואז ההתפעלות גדולה מאד, אחר כך האדם מתרגל.

דברי חרב"ג הר"ה ג רבי ליאור הכהן שליט"א

ראשי ישיבת "מאור יוסף" באלעד

ודורשין" משמע ככה, וככה כותב גם הר"ן בפסחים שאין הכוונה להפסיק מהלימוד, אלא כל זה נאמר לעניין שואל כעניין. כאשר באים כמה אנשים, זה רוצה לשאול בעניין הזה, וזה רוצה לשאול בעניין אחר, אז נדרשים קודם כל למי ששואל דברים שנוגעים לזמן הזה זה נקרא שואל כעניין, ולאחר מכן לשואלים האחרים. אז ממתי זה נקרא שואל כעניין? משלושים יום קודם החג. וכבר מפורים זה נקרא שלושים יום קודם החג. אא"כ מגיע משהו לשאול שאלה על הלכות פורים אז בודאי "דבר בעתו מה טוב" (משלי ט"ו, כ"ג) ונדרשים אליו.

השם ניסן כמו שאמרנו על שם הנס. אבל זה לא רק נס אחד, אלא יש גמרא (ב"מ דף ל"ג ע"א) שאומרת שאם אדם רואה חמור רובץ - "כי תראה חמור שונאך רובץ תחת משאו" (שמות כ"ג, ה) - הוא צריך לעזור לו. ושאלת הגמרא מה הדין אם אדם הולך בדרך, ורואה את החמור רובץ תחת משאו והוא עוזר לו ומקים אותו. ואחרי כמה זמן הוא עוד פעם רואה אותו קורס במקום אחר, ועוד פעם הוא עוזר לו. למחרת בבוקר עוד הפעם הוא קורס, מה יעשה? מדייקת הגמרא "רובץ תחת משאו" - רובץ ולא רבצו. בהתחלה תעזור לו, אבל אם החמור הזה כבר עשה את שלו - גמרנו. אז פעם פעמיים שלוש תעזור, וברגע שהוא הופך להיות רבצו, אין לו כבר תואר של 'רובץ', אין צורך לעזור לו. תאמר לו: "אדוני, תחליף חמור! אין מה לעשות". (כמו מצבר שהולך, צריך להחליף מצבר, אי אפשר כל כמה קילומטר לעצור כי הוא נכבה, אלא תחליף מצבר). רבצו זה ביטוי של המשכיות. אותו דבר גם ניסן זה לא נס אחד, אלא זה תואר של נסים. זה חודש שכל כולו נסים. גם אז ולדורי דורות, חודש שכל כולו נסים. בניסן נגאלו ובניסן עתידין

1. ועל פי זה הסבירו גם כן מה שאומרים בתפלה של יום כיפור: "כי אתה סלחן לישראל ומחלן לשבטי ישרון". זה מה סלחן? היה צריך לומר "סולחן"? אלא סלחן אותו דבר - תואר של סולח. לא פעם אחת סולח, אלא סלחן כל הזמן. ישתבח ויתעלה שמו - מלך מוחל וסולח.

ברשות מרן ראש הישיבה שה' יאריך ימיו בטוב ושנותיו בנעימים, ויתמיד בריאותו בבריאות איתנה ונהורא מעליא. נאמר כמה דברים מהלכות חודש ניסן הבא עלינו ועל כל ישראל לטובה ולברכה. השם ניסן הוא על שם נסים. כמו שהזכיר מרן שליט"א בשבוע שעבר (עיי' בעלון מס' 301 אות ב') את דברי רש"י (תענית דף כ"ט סע"א) שאפילו הסיבה שמרבים בשמחה בחודש אדר זה בגלל שיש גם את אדר וגם את ניסן רצופים. זה נס אחר נס. ויש גם בדיק שלוש יום מפורים לפסח, ולכן כבר מפורים מתחילים לומר את הלכות הפסח (עיי' ברכ"ו סי' תכ"ט סק"ב ומחבר"ד שם סק"ב). הגמרא בפסחים (דף ו' ע"א) למדה את זה ששלושים יום קודם החג כבר שואלים ודורשים בהלכות החג ממה רבנו, שדרש בזמן קרבן פסח ראשון את הלכות הקרבת פסח שני, ויש ביניהם שלושים יום. אז מזה לומדים רבותינו ששלושים יום קודם הפסח שואלים בהלכות הפסח.

ושם יש את דעת רשב"ג ששבועיים לפני כן צריך לדרוש בהלכות החג, כמו שמצאנו שמה רבנו נמצא בר"ח ניסן - "החודש הזה לכם ראש חודשים" (שמות י"ב, ב) - ודורש בהלכות פסח ראשון. לדעת ת"ק שאומר שצריך חודש, לא צריך ליישב למה בפסח ראשון משה דיבר שבועיים. כי קודם כל רק אז נצטווה משה לראשונה, זה לא הלכות שהיו ומשה רבנו לא דרש אותם. ודבר נוסף, כאשר אנחנו מוצאים שבתוך החודש מדברים על ההלכות זו לא שאלה, כי אם התחלנו משלושים יום בודאי שגם שבוע אחר כך ושבועיים אחר כך וערב החג וודאי שאפשר וצריך לדבר על ההלכות. לכן הגמרא שואלת לפי רשב"ג מה הוא יענה על טענתו של ת"ק? אבל הפוך אין מה לשאול.

אבל האם בשביל זה צריך להפסיק האדם את לימודו ולעבור ולהתעסק בהלכות הפסח? לא, ואין דין זה אלא להיחשב "שואל כעניין", וגם לשון הגמרא "שואל

להיגאל" (ר"ה דף י"א ע"א).

החודש הזה כל כולו שמחה. לכן אין אומרים בו נפילת אפיים, וידוי, ו"ענך ה' ביום צרה". והסיבה אומרים רבותינו כך: יום ר"ח ניסן זה "ויהי ביום השמיני" (ויקרא ט"ו, א), זה היום שבו התחילו להקריב הנשיאים לחנוכת המזבח, כל יום שמקריב אדם קרבן זה יום טוב שלו, ולכן שנים עשר ימים הם שנים עשר ימים טובים שהקריבו הנשיאים את קרבנם, יום שלשה עשר זה אסרו חג של הנשיאים, "ז זה ערב פסח, זה יום שבו כל עם ישראל הקריבו את קרבן הפסח, ולאחר מכן שבעת ימי הפסח. וחודש ניסן כמו שאמרנו הוא חודש הגאולה - "בניסן נגאלו ובניסן עתידין

עיינינו וישמח לבנו" בקרוב. אז שבעת ימי השמחה של שבעת ימי חנוכת בית המקדש יהיו אחרי פסח כי "אין מערבין שמחה בשמחה" (מו"ק דף ח' ע"ב), ולכן ידחו את זה לאחר הפסח. אז כל החודש מלא בשמחה. מרן הבית יוסף (סי' תכ"ט) כתב כיון שעבר רובו של חודש בשמחה, אז סיימו את החודש בשמחה, אבל יש טעם נוסף כמו שאמרנו של חנוכת המקדש שידחו את זה לשבוע לאחר מכן, ולכן מכ"ב עד ראש חודש כולו בשמחה, ולכן אין אומרים וידוי ותחנון וכדו' ואין מספידים בחודש הזה.

נוהגים גם לקרוא החל מראש חודש ניסן את **פרשת הנשיאים**, (כמו שהזכרנו מקודם שהם הקריבו), וקוראים אחר כך מזמור "שמחתי באומרים לי" (תהלים קכ"ב). ויש תפלות נפלאות לומר אחרי פרשת הנשיא שמובאות בספר חמדת ימים, וכל כולם השתפכות גדולה על הגאולה, בכל יום הוא מצא רמזים וסימנים שקשורים בין שם השבט לכיסופין לגאולה, והם תפלות נפלאות. ואת הפסוקים האלה יש נוהגים לקרוא אותם אפילו מתוך ספר תורה, אבל אנחנו נוהגים לקרוא מתוך הסידור או מתוך החומש.

בשבת הבאה זה **שבת מברכין של חודש ניסן**, והרבה מסתפקים בנוסח הכרזת ראש חודש, כי יש שם בתוך כל הבקשות "טללי ברכה" ו"לגשמים בעתם". אז בכל החורף אנחנו יודעים שאומרים "לגשמים בעתם", ובקוץ אומרים "טללי ברכה". והשאלה היא מה נאמר בחודש ניסן? חציו לפני שמחליפים ותן טל מטר לברכה, וחציו לאחר

בשורה טובה לשוחרי התורה!

יצא לאור הגדה של פסח כולל שיר השירים עם תרגום עם פירושו למרן ראב"ד גצביא ואגפיה הרד"ג רבי רחמים חי היותה הכתב זצוק"ל עם הגהות של תלמידו רב נתיבות הרד"ג רבי רפאל פצ"ר צבא זצוק"ל במהדורה חדשה ומתוקנת עם הוספות רבות.

להזמנה:
ישיבת חכמת רחמים 08-6727523
 פרוטת נח. הכנת חמשה חרישי הכרזת פסח לצורך כ"ד ח. חב"דיות
 בני ברק תחנה ספרים של ישיבת לבא רחמים טוואל 26
 נתיבות והסניפים: תל אביב - יפו | ירושלים | חיפה | יבנה | קריית גת
 באר שבע וציל פולין | 0504371748 | אשקלון | רמת גן | תל אביב | 0544479472
שאר חלקי הארץ: 0504174471

להיגאל", אז בנין בית מקדשנו ותפארתנו גם כן היום הראוי שהוא יהיה בו זה בניסן, יהיו בו ישועות כמו אלה שהיו בליל הסדר, "יראו **2. ביום הראשון הקריב יהודה**, הוא היה מלך השבטים למרות שהוא לא היה בכור אבל היה מלך, ואותו דבר חודש ניסן, למרות שהוא לא תחלת השנה, אבל הוא נקרא ראש החודש. **ביום השני הקריב יששכר**, והיום השני לניסן זה אותו יום שבועו של היום השני לחג הפסח. וידוע הסימן שיש בחג הפסח (סי' תמ"ט ט"ו) - "א"ת ב"ש". ביום ראשון של פסח - א', חל באותו יום שבוע תשעה באב. (השנה אנוהו לא נצום בתשעה באב. למה? כי תשעה באב כמו פסח חל בשבת, אז ידחה הצום ליום ראשון). ב"ש - ב' יום שני של פסח יחול בו חג השבועות, אז גם ב' בניסן זה אותו יום שבוע שיחול בו חג השבועות, וזה מתאים ביותר לשבט יששכר שזה - "ירא מנוחה כי טוב ואת הארץ כי יענמה ויש שכבו לסגובל ויהי למס עובד" (בראשית מ"ט ט"ו). יששכר זה לומדי התורה. **וגם היום העשירי הוא י' בניסן הקריב בו שבט דן**, ולפי הסימן שאמרנו זה יוצא באותו יום שיחול ראש השנה - "דן ידין עמו" (שם ט"ז). באותו יום שבועו שיחול עשרה בניסן, זה אותו יום שבוע שיחול ראש השנה. לכן שבט דן מתאים ליום ראש השנה יום הדין. וכך היו מקריבים כל יום נשיא שבט אחר, למרות שהקריבו כל יום את אותם קרבנות בדיוק, התורה חוזרת לפרט כל קרבן מחדש "ויהי המקריב את קרבנו", "הקריב את קרבנו", ומפרטת את כל הקרבנות. למה היא מפרטת את כולם? כי כל אחד הגיע להבנה הזאת להקריב את אותו קרבן מתוך ההבנה שלו, מתוך רצון הלב שלו.

שו"ת אוקראינה

הגלות חירום ומולחמה נגד הרב רח צבי הרשטינסקי הגליטור של בין ראש הישיבה שליט"א. halahu5433@gmail.com שאלות לבית הדין: halahu5433@gmail.com

בית נאמן בעטורין להפילות של בני ישראל אל הקבר לסיים המלחמה באוקראינה ולהצלה עם ישראל בכל מקום שהם מפל צרה וצוקת, נגד המלחמה הגלית אתקם עוקה והתקללו כצדק אל ה' כי בישלוקה ה' לכן קלום. ע"כ. והוא רבי כלמן משה הכהן בשאלת שואל (הוצ' ס'ג) מה שהורה בזה בזמן מלחמת העולם. **5. נכון להחלל שיחוד בתשובה** כמ"ש בברכות י"ו (ע"א) מעשה ברבי מאיר והבונים. כי יש תשובה גם בנכרים. כמ"ש המב"ש בבית אלקים (שם החטונה פרק ז') ע"פ המסוק בספר יונה (ג') לגבי אנשי עיר הגדולה ניונה: "וְשָׁבוּ אֵלַי נְדָרָם וְהִנֵּה אֲנִי וְהָיָה אֲשֶׁר כִּקְרָאתִי". **6. נכון מאוד לכוון בברכת "השיבה שופטינו כבארשתונה"** ע"פ המטנה אבות (הח) שחורב באר לעולם על עניי הדין, ועל עיוות הדין, ועל המוריס בתורה שלא כהלכה (סי' ע"ב): כאשר את המוטר ולהינד את האסור).

- תשובה:**
- אין ברכת "למלשינים" מיעדת לקלל אדם כזה או אחר. אלא כמו שכתבו כמה פוסקים (דברי יוסף), מעשה רחוק ועוד) החונים על הרמב"ם (תפילה ס"ב ה"א) שחברה נוסדה להחזיר בתשובה את המינים שבאים לחולל רפורמות בדת ישראל ע"מ לעקור או לפחות לפטע באמיתות התורה שבע"פ. ומגיד הדוים שיוממים להסטידי את עמרי כסועל. ועמ"י הקבלה (ג' יחידע על מינות כח ע"ב) שמאל הקסן תיקן בתוך הברכה דוים נוראים ע"מ לגרום לקב"ה לעקור את הרשע ביסוד הרוחני. מכיון שמלכות הרשע הרוחנית קט"ה את מלכות ה' ויש להנשטת. כמ"ש רש"י בשמות (יד'): הֲיָהָה מִצְרַיִם לִשְׂעַר אֲפֻרְקָים- כִּי יָאָר שָׂר לְמִצְרַיִם נֹשֵׂעַ מִן הַקְּסָמִים לְעוֹדוֹ לְמִצְרַיִם.
 - הטעם לא הוסיף בין איסור לקלל יהודי או נוי (והוא משע המטט סי' כו סק"א), הרב היחיד (כמו רחמים סוף ס"ד) כתב שלשם הקבלה לא כדאי להוציא קללה מפיו גם על רשעים נמים ואין מנוחה להטות סתם גוים אל לקללם. אלא למנוחה דווקא את זרע עמלק (ספר החינוך מ' תרד), שאילו נקראים "הודים" כי בודון באו וקידו את פחד אומות העולם בפני "הנני יִקְרָא לְקָאִים כִּי קְדוֹה". ובזמן הזה אין לדעת מודאות מי הם אותם בני עמלק (ע"פ סי' ט' ע"א). ולכן מה שנשאר זה לכוון על כוונות זרע עמלק והעיר רב בקריאת פרשת זכור, ובבקשות מיוחדות כגון אלה הנאמרות אחרי תיקן העת.
 - איסור לקלל סוֹחֵר (הוש"א). כתוב בקבלת י"ב: גם מן הַשֵּׁשׁ קִלְקַל אֵל תְּקַלְל. ופי' במצודת דוד: גם במדער - אפילו במחשבתך אל תקלל את המלך ורוסיין עלי כבודת תמימה: האם בעבור זה נתינו לך דעת שתלך שולל ולקלל מלך.
 - מצוה להחלל לשלום המלך (הוש"א) והמלכות, כמ"ש באבות (ג' ב') שיש חובה להחלל לשלום המלכות, וכיצא מהסוק בירמיחו (כס"ו): וְדָשָׂא אֶת שְׁלָמִים הֲרִיג אִשָּׁר

מכן. אז מרן ראש הישיבה שליט"א נוהג לומר (וכך הוא מורה לומר. עיין בה' נסי' ח"ב פרק א' הלכה ב') את שניהם - "לגשמים בעתם ולטללי ברכה", החצי הראשון של החודש יהיה "גשמים בעתם", והחצי השני יהיה "לטללי ברכה".

האם הולכים בחודש ניסן לבית העלמין או לא? לקברי צדיקים בודאי שאפשר ללכת. ככה כתוב (בסוף ספר שבחי מהר"ח¹) שרבו האר"י הורה למהר"ח² שהוא יכול ללכת לקברי צדיקים בחול המועד, רק לא בימים טובים ובשבתות. וכך נוהג עלמא ללכת בחודש ניסן לקברי צדיקים להתפלל ולעורר רחמי שמים על כלל ישראל. ללכת לקברים של קרובי משפחה אם זו עליה שעולים סתם בתוך השנה, אין איזו אזכרה וכדו' אלא עולים לבית העלמין סתם, במקרה כזה עדיף שילך בערב ראש חודש, זה זמן טוב.4. מה קורה כאשר זה זמן האזכרה של השלושים או השנה שנופל בחודש ניסן? הדין ככה, אם האדם יודע שכאשר הוא ילך שם זה יעורר אותו לבכי ולצער אז הוא לא ילך, אלא ילך לפני כן כמו שאמרנו, ובאותו יום יעשו אזכרה עם דברי תורה ברכות ודי בזה. ואם האדם חזק והוא יכול לשמור על מצב רוחו שלא יכנס לצער, או שהוא רוצה ללכת כאשר אדם נפטר וכיוצא (כל מיני סיבות), אז מן הדין מותר ללכת. רבי יוסף זליכה זצ"ל הביא (בשו"ת תפארת יוסף סי' צ"ה) בשם ספר קב הישר (סימן פ"ח) שנוהגים שלא לעלות לבית העלמין בחודש ניסן. באמת יש בזה

חילוקי מנהגים, יש כאלה שמקפידים מאד לא לעלות לבית העלמין גם אם זה ביום האזכרה, והם עולים רק לפני כן, אבל צריך לדעת שמן הדין מותר. ואם אדם יודע שהוא לא יתעורר לבכי או לצער, הוא יכול לעלות לבית העלמין בסיום השלושים או השנה.

אין לגזור תענית ציבור בניסן. גם אם יש דברים שצריך לגזור עליהם, אנחנו רואים בדור שלנו, כל יום "טובתו" מרובה משל חבריו, אבל אין גזרים תענית ציבור בחודש ניסן. אדם שמתענה תענית יחיד ביום יארציט או חתן ביום חופתו, הוא יכול להתענות גם בחודש ניסן, כי זו לא גזירה כללית, זו לא תקנה לכלל הציבור, אלא רק לעצמו. לכן כל אחד לעצמו יכול להתענות.

הזמן של חודש ניסן זה זמן שבו האילנות מלבלבים, הגמרא אומרת (ברכות דף מ"ג ע"ב) היוצא בחודש ניסן ורואה אילנות מלבלבים, יש בהם פרחי אילנות שהם כבר ניכרים, אז מברך "שלא חיסר בעולמו כלום וברא בו בריות טובות ואילנות טובות ליהנות בהם בני אדם".

4. האדם לא צריך להגיע לבית העלמין כדי לעשות זכויות לעילוי נשמת נפטריו, הוא יכול לעסוק בתורה ולהתפלל, זה דברים גדולים שמועילים לנשמה יותר מאשר ללכת לבית העלמין.

5. כל פעם שמביאים בשמים או פרחים בעלי חן למרן שליט"א הוא אומר: תראה מה זה, ראת איזה בעל חיים שעומד ומסתכל על פרח שנהנה ממנו? ואם זה עץ בושם הוא משפשף אותו ונושם את הריח!?! לא ראת דבר כזה ואין דבר כזה. רק בני אדם הם הנחים, מסתכלים על היופי, נהנים מהריח ומהחן. יש פרחים שמשמש כאילו צויר ביד אומן. וזה לא דבר המוכרח לחיותו של האדם, הרי גם אם לא היו עצי בשמים ולא היו פרחים יפים האדם יכול להתקיים. אבל זה מה שאומרים - "ליהנות בהם בני אדם". הקב"ה לא נתן לנו רק את מה שמוכרח אלא - "בחן בחסד וברחמים". וכך בכל הפירות שבבריא. כל בעל מסעדה ובעל אולם וכל אשה בבית יודעת שמעבר לטעם צריך לדעת גם איך להגיש את המאכל, זה חלק גדול מהטעם. אם אתה תיקח את המאכל הכי טוב ותרסק אותו ותשים אותו ככה על הצלחת, אין בזה טעם. אנשים לא יוכלו ליגוע בו. הקב"ה ישתבח ויתעלה שמו, לצד הטעם

האילנות צריכים להיות לכתילה אילני פרי שהם מלבלבים, אם כבר התחיל התהוות פרי ממש אי אפשר לברך, צריך זמן הפריחה, וגם אם חלק מהאילן פירות וחלקו פרחים, גם כן אפשר לברך.

בשבת האם ממברכים ברכת האילנות או לא? אז הדין ככה, במקומות שבהם הציבור הוא לא כל כך יודע, ובשבת הם מתאספים ומתכנסים, אז כדאי לקחת את הציבור וללכת לעשות ברכת האילנות. כי מן הדין אפשר לעשות בשבת. אמנם יש שפקפקו מצד "בירור" שעושים על פי הקבלה, וזה בורר בשבת, או חשש שמא יקטוף. אבל כל הדברים האלו נדחו. לכן למעשה מן הדין אפשר לברך בשבת. אבל אם הציבור יראי ה' ומגיעים גם ביום חול - אין הכי נמי, אפשר לחוש לכל הדעות ולעשות ביום חול, ביום ראשון ולמחרתו. השנה ראש חודש יוצא בשבת, אז לעשות את ברכת האילנות ביום ראשון, אבל אם זה מקום כמו שאמרנו שבהם הציבור מתכנס בעיקר בשבתות, אז שהציבור יזכו לעשות ברכת האילנות - "זריזים מקדימין למצוות" (פסחים דף ד' ע"א), ויעשו כבר בראש חודש ניסן.

והבריות שיש בדברים הטבעיים, יש גם "בחן" - לא רק דברים הנצרכים לנו, אלא הוא מוסיף מרוב האהבתו אלינו. זה "ליהנות בהם בני אדם". אדם שיוצא ורואה את זה הוא מתפעל, וצריך להודות לקב"ה על הדבר הזה.

פסק הלכה!

בא וראה, בכל שאר החגים והגנים צריך אדם לשמחה ולשמחה מסכנים. ואם הוא שמח לבדו ולא רואה לסכנים שגשמו גדולי, שדרי שמח לבדו ולא נותנו שמחה לאחרים, ועליו נאמר: וזריו פרש על פניכם פרש הניכם.

קמחא דפסחא!

מה החלק שלך?

420 ₪ סל מזון	260 ₪ קרטון עופות	200 ₪ ארנזי יין
1000 ₪ סל מורחב למושפחה ברוכת ילדים		

כל התוספים שמים יזכר לברכה ע"י ראש המוסדות מורנו ורובנו הנאמן הגדול הרב הנגאל הרה"ק שליט"א בערב פסח בעת קריאת מטילת ר' שמשון מאסטרוצ'י זי"א

תרומות ניתן להעביר:

במלפון: (רב קוו/יודעה) 08-6727523 במנק הדואר: ת.ד. 1990 776

באתר: 1000.org.il ע"ש חכמת רחמים

בטענות נדרים פלום כביש: 0852562454

גְּלַה כְּבוֹד מִיִּשְׂרָאֵל פִּי נִלְקַח אַרְוֹן הָאֱלֵקִים

יחד עם כל בית ישראל אנחנו אבלים וכואבים בהסתלקותו של מרן שר התורה והיראה, עמוד צלותהון ד' ישראל, הגאון הגדול המופלא, זרע אראלים ותרשישים, אשר הגן על הדור כולו בכח תורתו וצדקותו, מרא דכולא תלמודא, ליבם של ישראל

רבי שמריהו יוסף חיים קנייבסקי זצוק"ל

וכל בית ישראל יבכו את השריפה אשר שרף ה'

תנחומנו לבניו הגאונים שליט"א ולמשפחתו הנכבדה הי"ו

יעמוד בתפלה ויהא מליץ ישר על כלל בית ישראל, לביטול הגזירות ולחיזוק חומות הדת, ולהחיש הגאולה במהרה ברחמים בהמשך דרכו הנשגבה ומורשתו המפוארה, עמל התורה בשקידה מופלאה, ואהבת חסד בטהרה - ננוחם, אמן.

מוסדות ישיבת כסא רחמים מוסדות חכמת רחמים מערכת עלון בית נאמן

הספר הגאון רבי יצחק זילברשטיין שליט"א

על מרן שר התורה הגאון רבי חיים קנייבסקי זצוק"ל זיע"א בשעת הלוויה (לא מוגה)

שמעה פצצה נופלת, אז היא אמרה לר' חיים תראה נפל כאן פצצה והוא היה באמצע השינה אז הוא ענה לה - לא, זה לא פה, זה לא בבני ברק. הוא הבטיח פה לא יהיה, את כל האומה פה הוא הציל. למה ר' חיים עושה דבר כזה שהוא מברך בראשי תיבות, מה זה? לא שאלתי אותו אבל נדמה לי שאני יודע, הגמ' בברכות מספרת על מחלוקת בין בית שמאי לבית הלל איך נוהגים במוצאי שבת שמגיעים ציבור גדול, האם כל אחד ואחד עושה הבדלה לבד או שכולם שומעים מאחד. אחד אומר כולם אומרים ואחד אומר שכולם יוצאים מאחד ידי חובה. למה בית הלל לא אומרים שאחד מוציא את כולם? עונים הראשונים כי חבל על רגע אחד של ביטול תורה כי צריכים לענות אמן, אני חושב שר' חיים לא רצה להגיד ברכה והצלחה הוא רצה רק להגיד בקיצור למנוע ביטול תורה.

בפרשת השבוע נאמר "ואחיכם כל בית ישראל יבכו את השריפה אשר שרף ה'" אומר הנצי"ב בא הכתוב לבאר לנו, מי שיש לו צער וכאב, הזמן הכי מתאים לבכות לפני השם זה באותה שעה שמתו מוטל לפניו, עכשיו רבותי כשהמת מוטל לפנינו כעת היא השעה הרצויה לבקש, לאחד יש לו צרת בנים, ואחד צריך לרפואה, זה צריך לפרנסה, זה צריך הצלחה, שלום בית, זה צריך נחת מהילדים. רבותי בואו נבכה כשהמת נמצא לפנינו זו שעת רחמים, הקב"ה מלא רחמים, בואו כל אחד נבכה על הצרה שלנו לא חסר צרות לא חסר על מה לבקש. רבותי, בואו ננצל את השעה הזו שהמת הנעלה נמצא לפנינו, עכשיו זו שעת רצון, בואו נבכה בואו נקבל על עצמינו בואו נחזור בתשובה, כעת זה עת רצון, בואו כולם יחד נחזור בתשובה וכולם כעת בוכים ובוכים כל אחד על הצרות שיש לו והקב"ה יקבל את תפילותינו וצעקותינו וברחמים מרובים.

אני רוצה להוסיף לפני שאני מסיים דברים נוראים הגמ' מספרת שצדיק אחד קרא לו רבי פרידא היה לו תלמיד שלא הבין, ארבע מאות פעם למד רבי פרידא עם התלמיד. פעם אחת למד רבי פרידא והילד לא הבין למרות כל הפעמים, והוא אמר לר' פרידא שהוא לא הבין כי באמצע רצית לצאת הייתי מבלבל. עמד ר' פרידא ולמד איתו פעם נוספת [ארבע מאות פעם], יצא בת קול ואמרה מה שעשית שלמדת עוד פעם תבחר לך האם אתה רוצה לחיות עוד ארבע מאות שנה או שאתה וכל הדור שלך יחיו לחיים טובים בעולם הזה ובעולם הבא, אמר רבי פרידא אני רוצה שכל הדור שלי יקבל, יצאה בת קול ואמרה זה זה תקבל. המהר"ל שואל איך קורה דבר כזה אדם סתם [מדורו של רבי פרידא] מקבל, רבי פרידא עשה מעשה זה שייך לו. עונה המהר"ל, צריכים לתפוס קצת מאותו צדיק, ואצל יוסף הצדיק שהבטיח פרנסה היו צריכים לתפוס מידה שהיא מידת היסוד של יוסף הצדיק. רבותי פה נמצא לפנינו אדם שיש לו את כל המעלות וגם אנחנו נזכה לחיים טובים ולשלום ותהא נשמתו צרורה בצרור החיים ויגן בעדנו, אשכול הכופר, האשכול הזה יכפר עלינו, והקב"ה יעזור לנו ונזכה למשיח צדקו ותהא נשמתו של רבנו בצרור החיים. התמלול באדיבות jdn

אני רוצה להקריא מאמר שביקשו ממני חכמי הדור לומר בפני מאות רבבות אלפי ישראל שיחיו. "במדרש שיר השירים כתוב פירוש נורא על הפסוק "אשכול הכופר דודי לי", אומר המדרש, אשכול זה אדם שהכל בו, מקרא, משנה, תלמוד, תוספתות ואגדות. קוראים לאדם הזה אשכול. הכופר שמכפר עוונותיהם של עם ישראל. דודי, האשכול הזה מסוגל להגיד לה' - לדודי, די!". מסביר את המדרש בעל התורת חיים. "כשיוצא קצף מאת השם, חלילה רוצים לאבד את העם היהודי, מידת הדין רוצה את שלה ומידת הרחמים רוצה את שלה, ישנו אדם שהוא שקול כנגד כל העם, אומר הקב"ה - כופר, אני אקח את האדם שהוא אשכול והוא יכפר על עם ישראל. חציו למידת הדין וחציו למידת הרחמים".

מי כתוב פה? אשכול שהכל בו, מקרא משנה תלמוד תוספתות ואגדות. הכל בו, הכל בו. מי זה הכל? (דבר אחד חסר פה ירושלמי). אני רוצה לספר לעם קדושים סיפור נורא, ר' חיים חיבר את הספר שקוראים לו 'קרני חגבים' והוא לא ידע משהו בצורת החגב, פתאום מופיע חגב על חלון ביתו ור' חיים רואה את כל מה שצריך. ספרתי את הדבר למורי חמי הרב אלישיב זצ"ל והוא הזדעזע, הוא אמר שזה קורה רק לראשונים. מי זוכה לזה? אני רוצה להקריא לתלמידי חכמים היקרים והאהובים, מי זה ה'ראשון' שהרב אלישיב אמר. יש בבעלי התוספות, מביא אותו הבית יוסף ביהודה דעה (סימן פ"ב), כשהיה עוסק רבינו הר"י, בעל התוספות בעופות קורן, בא קורן אחד על ישיבתו ומצאו וקורקבנו נלקף. הלכו הראשונים והר"י בתוכם ואמרו זה הוא זה הקורן, מי זוכה לזה געוואלד, מי זוכה? הוא לא יודע, וזה היה על החלון שלו. מי זוכה לזה? השתומם הרב אלישיב, אנחנו פה ראינו את העניו שזכה לזה, החגב בא והוא החליט, לא יאומן.

ברמב"ם כתוב הדס שנקטם ראשו כשר, אומר הראב"ד וכבר הופיע רוח הקודש לפני כמה שנים והעלינו שהוא פסול, שואל הכפות תמרים - תמוה הרי לא בשמים היא, איך אפשר לפסוק על פי רוח הקודש, תירץ רבנו החתם סופר אין ככוונת הראב"ד על רוח הקודש ממדרגת נבואה, אלא רוח השם על עוסקי תורה לשמה, אשר זוכים לכוון אל האמת. באגרות החזון איש כתוב, מה זה הרוח הקודש, בהירות המוחין. הרב אלישיב אמר בהירות המוחין זה אצל ר' חיים. החזון איש אומר בהירות המוחין והארת פנים ושמתחלב. זה היה אצל ר' חיים, זה רוח הקודש, ר' חיים היה דבר שכל רגע ורגע היה מנוצל בצורה מבהילה.

בעת האחרונה כאשר באו לבקש ממנו ברכה והצלחה, אז הוא לא אמר בצורה רגילה, אלא בקיצור ובראשי תיבות של בו"ה. לא שאלתי אותו למה הוא עושה את זה, כי הרי הוא היה כזה אוהב ישראל גדול כל כך, הרי במלחמת המפרץ הוא הציל אומה שלמה עם הבטחתו שכאן בבני ברק לא יהיה פגע, הרבנית ע"ה סיפרה לי שהיא

מגבית קמחא דפסחא

וכל העוזרים
יתברכו להיכלל
בכסא של רחמים
בדין של ר"ה

תורת נבי

תקצ"ב

מי שתומך באברכים הקב"ה
יברך אותו בכפלי כפליים
ולא ידע מחסור
וצער כל ימיו

תורת

כל התורם ידע שהוא
שם את כספו
בידיים נאמנות
וגדול שכרו בעולם הזה
ובעולם הבא

התורה והאמונה
באור חכמת ישראל
מאת הרב דוד עידאן
הוצאת תורת אברהם

אין ספק!

מעות קמחא דפסחא, מעבירים לאברכים עמלי
תורה המוסרים נפשם על לימוד התורה מתוך

דוחק וצער!

ברכה אישית ממרן ראש הישיבה שליט"א

כל התורם 720 ש"ח ומעלה

יתברך מפי מרן ראש הישיבה שליט"א בעת רצון

**קופת החסד
תמכ"ז דאורייתא**

שע"י כולל אברכים - כסא רחמים

בראשית האגונים:

הרב דוד עידאן, הרב יעקב כהן והרב אליהו מאדאר שליט"א

ניתן לתרום בהעברה בנקאית:

לפקודת 'תמכ"ז דאורייתא' - ירך יעקב (ע"ר)

בנק דיסקונט סניף 139 מ.ח. 166712355 | קוד מוסד: 38365

או בטלפון: 055-6750036

אי התאונה?

תשובה ניתן לענות בקו
בית נאמן 079-9270505
שלוחה 22. נא לשלוח
התשובות עד יום ראשון
בערב
בין הפותרים נכונה יוגרל
פרס (חובה לציין שם
וכתובת בצורה ברורה)

גליון
254

ילדי גאלה

בית נאמן לילדים

מתוך שיעוריו של רבנו מרן ראש הישיבה שליט"א
לע"נ גאלה בת הרבנית אסתר מאזוז ע"ה

עורך: הרב גר
שמואל עידן שליט"א

הלכה נאמנה

א. יש מצוה לקחת פרי חדש בליל בדיקת חמץ. פרי חדש שיש לנו בארץ. ישאל הוא זריו מאד (פסע היה רק פרי אחד, עקשו יש שנים או שלשה (שסק, אבטיח), והגמרא (כתובות דף ק"ב עמוד א') אומרת: למה ארץ ישראל נקראת ארץ הצידי? כמו הצידי שהיא קל וממהרה, כך ארץ ישראל קלה לביטול פרותיה). והשסק מגיע בערב פסח, למה הוא מגיע? כי הפרי חדש (ס' תל"ב) סובר טראוי לברך שהחינו על הבדיקה, שמדוע שלא נברך שהחינו? הרי המצוה האת היא צאה משנה לשנה, ונתנו בזה טעמים חלשים מאד, אחד אמר שלא מברכים שהחינו על שרפה של לחם, אבל זה היה מצוה, והתורה אמרה "תשבינו שאר" (שמות פרק י"ב פסוק ט"ו), אז למה לא נברך שהחינו? ואחד אמר מפני שברפת שהחינו בליל החג בקדוש פוטרת למפרע את ברפת שהחינו על אומול, אבל מה זה שיק? ממתי שהחינו למפרע? לכן הרב פרי חדש אמר לברך שהחינו על הבדיקה, ושארף לנהג ולהנהיג בכל מקום לברך. אבל אף נעשה? לנהג נגד מרן (רבני יוסף קארן)? אי אפשר. אז יש מי שאמר לקנות בגד חדש, אבל בגד חדש בשעת הבדיקה, תוכל ללכלך אותו עם השעוה וכו', לכן באו אחרונים ואמרו, נביא פרי חדש ונפטור את הבעיה. הילדים יכולים לאכל אותו קדם, אבל בעל הבית יקח פרי חדש לפני הבדיקה, ויברך עליו בנרא פרי היען ושהחינו (ואם זה אבטיח או יבדור בנרא פרי האדמה ושהחינו), ואחר כך יתחיל לבדק. (וראה בחזון עובדיה פסח חלק א' עמוד מ"ה).

ב. אבל אל תאכל מהפרי פזית, כי אם תאכל פזית תהיה צריך לברך אחריו בברכה אחרונה, ואז זה הפסק בין שהחינו של הפרי לשהחינו של הבדיקה, לכן תברך שהחינו ותאכל קצת, ותברך "על בעור חמץ" ותתחיל בדיקה מיד, וממלא ברכת שהחינו היא גם על מצות בעור חמץ. (גליון 7 אותיות כ"ז, כ"ח).

חיבה

שניהם מלכים שמם מתחיל בנו"ן ומסתיים בנו"ן
תשובה לחידה נמצאת בעלון תנוכה. תשובות ניתן לענות בקו בית נאמן 079-9270505 שלוחה 21
(חובה לציין שם וכתובת בצורה ברורה)
נא לשלוח התשובות עד יום ראשון בערב

פרוץ מלכות קדוש: כדי לומר יזכר לזכר. בספוק לזכר עולם היה צדיק, רמז שנת פסחית רש"י ושת טרית בנו הרשב"ש. הוכח: מרדכי עבאדי - אשדוד
מתוך התמונה: האגון הנזול העדיק ובי שמעון חריאי זצ"ל. חסידי קדישא. חברי שעות ספרים בולכה באגדה, וביים שחור לפתוח לקבל ברכת חושית, זי"א. הוכח: משפחת סימן טוב - חולון
על הזוהר לעקוב אחרי הודעת הדואר. פרס שיוחזר, לא ישלח טוב.

בשתי החידות, יש להקפיד לומר את התשובה והפסוק (כולל שם, כתובת וטלפון) בצורה ברורה: הודיע שאתה ברורה כולה למערכת, לא תיכנס להגדרה

למען תספור

שר התורה הגאון רבי חיים קניבסקי זצ"ל
בדורנו יש חכם גדול שקוראים לו "שר התורה", כי הוא כל הזמן לומד, רבי חיים קניבסקי [זצ"ל]. אומרים שיש ספר "החובות", וישם כתוב שהוא נוהג ללמוד בכל יום כף וכן דפים, ובשנה אחת הוא צריך לגמור בכל ירושלמי ספרא ספרי תוספתא הרמב"ם (ואולי גם שלחו ערה) ונת"ך כמובן. פעם בא אליו רפאל הלפרין ז"ל ואמר לו: הרב, איפה כתוב "ונציץ", ברש"י? ענה לו: ברש"י בישעיה מ"ב, שם (פסוק י) הוא אמר: עיר שכלה ימים והולכים שם בספיונות כמו "ונציץ", אז רש"י הזכיר את העיר ונציץ. אבל אף אחד מאתנו לא קרא את רש"י הזה, ואילו הוא ענה לו על המקום. אומרים קשה גם מר מסכת רגיל לשתות כוסית יין, פעם אחת. נשאר לו מוספת ברכות כמה דפים והלך לנות, וכשקם הלך ושתה כוסית יין, אמר לו המשמש: "הרב, הרי עוד לא גמרת את המסכת", אמר לו הרב: "גמרת בחלום את הדפים האלה". כל הזמן הוא למד, ואי אפשר לתאר את זה. אמרו לי שהרב חיים קניבסקי יודע הלכות קדוש החדש (שהו מסיבות), אז כשיבנה בית המקדש ונצטרף לעשות גם על פי החשבון וגם על פי הראיה, נלך אליו שפסוק לנו בזה. (גליון 80 הערה 16, גליון 142 הערה 17).

>>><<<

פעם היה יהודי אחד שרוחק מהתורה, שהביאו לו ספר "המהפך" של הרב זמיר פהו, והוא קרא חלק א' וחלק ב' ולא ענן אותו כל כך, קרא חלק ג' וראה כתוב שם מה שאמרו בגמרא (ברכות נ"ח ע"ב) על "כימה", שיש בה כמאה כוכבים. "כימה" זו קבוצה של כוכבים שידועה עד היום. אבל בעין רגילה לא רואים יותר משבעה-שמונה כוכבים בלבד. הרב זמיר כתוב שם: פארש גלו את הטלסקופ ראו ב"כימה" למעלה ממאה כוכבים. אותו יהודי ראה שהגמרא אומרת אמת, וחזר בתשובה. במלה אחת של הגמרא חזר בתשובה. פעם עשו כולל בתל אביב וקראו לו "איפכא מסתברא", מה הפרוש? כל אותם שלומדים בג"ץ ומשפטים והבליים והבליים שלחם, "משפטים בל ידעום" (תהלים קמ"ז כ'), (אין להם דעת ואין להם שכל ואין להם חשיבה, הכל מדבר אצלם: כמה כתוב בספר החקים, כמה כתוב בספר הרפואות, אבל מי שלומד גמרא, רואה שם: אמר אבני, אמר ליה רבא, איפכא מסתברא, איפוך אנן וכדומה. והוא מפעיל את השכל שלו), ועשו כולל כזה שהלומדים שם עדין רחוקים מהתורה, שאלו את רבי חיים קניבסקי [זצ"ל] אם אפשר לעשות כולל כזה, ואמר להם: "המאור שבה מחזירים למוטב". יש אור בתורה, יש חן בתורה, היום יש חוברת "מסלות אל הנפש", המחבר, הרב ישראל אברגיל, הבן של רבי יורם זצ"ל, חוברת מתקנה מאד. ועלה בלבי, המלה "מסלות" בגימטריא מתק. התורה מתקנה מדבש, וכדאי ללמוד אותה. (גליון 192 אות כ').

>>><<<

תכנים יגרוי שלא יקרא לאור הגר בשבת, למה? "שמא יטה".

ואנחנו לא מבינים מה זה "שמא יטה", אבל רש"י עליו השלום כשמתאר דבר הוא מתאר אותו כל כך פה, ואין חכם שיכול לתאר דבר כמוהו, ובגמרא (שבת כ"ג ע"ב, בד"ה שתי) הוא מתאר לה את הנר שהיה בזמן חכמים ככה: הנר היה מחרס שטוח, ויש בו נקב מצד אחד שבו מכניסים את הפתילה, ויש לו עוד נקב דק מלמעלה שיש בו מקום בית קבול, ומה עושים בזה? שופכים שם את השמן והוא יורד דרך הנקב הקטן עד שהצלחת למטה מתמלאת שמן, ואז הפתילה שאבת את השמן. אבל הפעמים השמן מתביש ונגמר אז מה עושים? מזיזים קצת את הצלחת בשביל שהפתילה תשאב שמן. ולכן יתכן שאדם ילמד בשבת ועוד לא סים את הענין, והנה האור לא מאיר לו טוב ועומד לבכות, אז הוא עלול לבוא ולהטות את הנר כי ישכח שהיום שבת, וזה פרוש המשנה "שמא יטה". הרב קניבסקי [זצ"ל] למד לאור הנר (כי הוא לא המשמש בחשמל כיון שזה נעשה בחלל שבת), ויש לו נקד שיהיה קריא שישב על ידו ושמו עליו שלא יטה (כי תב לשמו לפי ההלכה), ולפעמים הוא היה רוצה לנסות את הנקב אם נרדם אז היה מתקרב לנר פאלו שבא לטעות, והננד ראה את זה ואמר לו מיד: "סבא סבא", אז הוא חזר ללמד... ולא שבאמת הוא התקרב לנר אלא עשה כנראה לבדק אם הננד משגיח עליו כמו שצריך או שהוא "משגיח מן החלונות" והענינים שלו סגורות. (גליון 37 אותיות י"ג וי"ז).

>>><<<

ראיתי ספור מדעים, היה אברך אחד שגנו אמר לו: אבא תקנה לי מסכת "בבא מציעא" חדשה, להקל לחנות ואמרו לו: יש לנו שני סוגים, יש מסכת בבא מציעא בזול בשלושים-ארבעים שקל, ויש מסכת בבא מציעא מפקרת של "עז והדר לבושה" (משלי ל"א, כ"ה), וזה עולה מאה שקל. הבן אמר לאבא שלו: תקנה לי את הגמרא של המאה שקל, והם היו חיים בצמצום על כל פרוטה, אז אמר לו אביו: מאה שקל זה יותר מדי בשבילי אני אשאל את אמא, האמא אמרה לו: תקנה לו ואנחנו נוכל להצטייץ, אז הוא קנה לו, אחר כך הלך לשאל את רבי חיים קניבסקי על זה, ואמר לו: יפה עשית, שהבן יראה מסכת מפקרת וישמח וילמד אותה באהבה. וכשהוא מספר את זה, בא אחד ואמר לו: אני מוכן להשתתף במצוה קח חמשים שקל, ובא השני ואמר לו: גם אני מוכן להשתתף קח עוד חמשים שקל, ובא השלישי ואמר לו: קח מאה שקל וכו', בסוף קבל ארבע מאות שקל! נמצא שהוא שלם על הגמרא מאה שקל לקבל ארבע מאות. (גליון 48 הערה 19).

>>><<<

בזמן מהרש"א ספרו התפשט בעולם כלה. עד היום יש ישיבות שלא זזים בלי מהרש"א. אמנם לפני מאתיים שנה אמרו שהראשונים במקום מהרש"א, אבל אין דבר כזה כי מהרש"א צריך ללמד ראשון, וצריך ללמד גמרא רש"י תוספות מהרש"א ורש"י, וגם רבי חיים קניבסקי [זצ"ל] אומר שצריך ללמד ככה. (גליון 150 אות ט"ז, והערה 31).